

OVER POEP EN PARTICIPATIE

HANDREIKING VOOR DISCUSSIELEIDERS

Het is niet altijd gemakkelijk het niveau van het politieke debat te verdragen. Onlangs ging het in een politieke avond weer geruime tijd over hondenpoep en vieze schoenen. Dat mag wel even, maar toch niet al te lang.

Wie maakt uit waarover de discussie moet gaan, de zaal en de kiezer toch? Dat wel, maar de kiezer mag ook worden meegevoerd naar de onderwerpen die er toe doen, de keuzen die het verschil maken. De gedachte dat elk onderwerp op het niveau van een stap in een honderdrol moet worden besproken is mij vreemd.

Ik pleit dus voor een serieuzer debat. Dan moet ik ook aangeven waar het over moet gaan.

Het gemeentelijk huishoudboekje

Veel mensen zijn niet gerust op de gemeentelijke boekhouding. Het is een terechte zorg en een belangrijk thema. De gemeente moet de boekhouding op orde hebben en de uitgaven onder controle hebben.

Is de gemeente technisch failliet? Neen, de gemeente is niet failliet en heeft voldoende greep op de uitgaven om dat ook niet te laten gebeuren. Degenen die paniekzaaien met deze doembeelden hebben het niet over een realistisch probleem, maar hun eigen politieke bedoelingen.

Zijn de reserves op? De reserves zijn fors verminderd, maar reserves zijn bedoeld voor sombere tijden. Wie kritiek heeft op de besteding van de reserves moet geen absolute getallen noemen, maar een analyse maken, met reserves in vergelijkbare gemeenten.

Zijn alle verliezen genomen? Dat is een goede vraag. Maar de gemeentelijke accountant ziet op het nemen en afboeken van verliezen toe en protesteert niet tegen de gevolgde lijn. Ook op dit gebied is, mede in het licht van de wat betere perspectieven, geen reden voor paniek.

Betalen wij voor lichtzinnigheid? In zijn algemeenheid is het antwoord ja, maar de cijfers tonen niet aan dat dit in Overbetuwe aan de orde is. De gemeentelijke lasten tonen over het geheel een rustig beeld, zonder extreme verhogingen voor de burgers.

De investeringen in Elst Centraal

De PvdA vindt de discussie over Elst Centraal ontaard. Ooit was het een bestemmingsplan, dat een beetje last kreeg van de economische tegenwind, maar het is een verbeterd strijd geworden tussen de dorpen en het stadse Elst.

De zorgen zijn niet geheel onterecht, zie hiervoor, maar enige relativering past en heeft al jaren gepast. De bestuurlijke steun van provincie en stadsregio komt voort uit de gedachte dat Elst Centraal een knooppunt is in een agglomeratie van bijna 700.000 mensen. Daar is niks dorps aan. Dat betekent dat een goede vormgeving en ontwikkeling van het stationsgebied nodig is.

Discussie mag en moet over de kwaliteit van het ontwerp, de ontwikkelstrategie, de kwaliteit van het gemeentelijk handelen. Maar toch niet over details van het ontwerp ("slingertunnel") waarvoor ruim 8 jaar geleden is gekozen? Toch niet over hoe dorps Overbetuwe is en wil/moet blijven?

Investeren in stedelijke ruimte loont: soms zichtbaar en berekenbaar, soms onweegbaar. Dat geldt voor de wegverbindingen, maar ook voor gebouwen. Wie twijfelt moet nog eens naar Arnhem Centraal kijken, de lange duur van de ontwikkeling, de problemen die zich voordeden en hoe het nu functioneert.

Overbetuwe heeft een grote behoefte aan een opgeknapt, modern stationsgebied. De treinreiziger weet het wel. En aan goede kantoren voor de gemeentelijke organisatie. De ambtenaar weet het wel.

Bestuurscultuur

Sommige partijen beweren dat de gemeente heeft bestuurd “met de rug naar de gemeenschap”, in achterkamertjes en beslotenheid. De PvdA vindt dit goedkope retoriek.

Geldt dat verwijt de ontwikkeling in het onderwijs? Kan er een besloten vergadering worden genoemd, waarvoor geen geldig motief is opgevoerd? Deze gemeente wordt naar behoren bestuurd.

Maar het onderwerp is serieus genoeg. Reageert de gemeente prompt en oplossingsgericht? De openbare werken doen dat zeker. Minder overtuigd ben ik van sommige andere onderdelen. De inrichting van Park Lingezegen verliep voor de ondernemers vaak tergend en onbevredigend. Dat is aan de weet te komen door goed naar mensen te luisteren. Dat schiet er soms bij in.

De slepende affaires zijn weinig verheffend en soms ronduit beschamend. Besturen is knopen doorhakken, belangen afwegen, besluiten nemen. Dat is tegenwoordig knap lastig. Maar de gemeente moet minder op de rechter leunen, meer het werk doen waarvoor men is.

De decentralisaties

Het Rijk decentraliseert de sociale en zorgtaken naar de gemeente. Dat is een chaotisch en onoverzichtelijk geheel. Maar rijks-chaos is geen alibi voor de gemeente. Ons past geen zelfgenoegzaamheid: “wij zijn zo goed bezig”. Dat zijn wij niet.

De vraag van het Rijk is dat wij bezuinigingen realiseren, door het aanbod opnieuw vorm te geven. Dan moet je niet beleidsarm contracten oversluiten of wegduiken in regionale samenwerking. De vraag is hoe de nieuwe relaties tussen vragers van zorg en aanbieders kleinschalig en in de wijk worden vormgegeven.

Er is meer. De omzet van de gemeente gaat in 2015 bijna verdubbelen. Elke ondernemer weet : dat is leuk, maar ook heel lastig. Hoe richt je de administratie, beheersystemen en begroting opnieuw in? Hoe vermijden we dat het ons over de schoenen gaat lopen?

“Dat komt nog”, is op die vraag niet het goede antwoord. Er is minder dan 10 maanden tijd om ons hier op voor te bereiden. De interne organisatie en bedrijfsvoering is geen politiek thema. Alleen moet de politiek wel de overtuiging hebben dat er voldoende aandacht voor is.

Binnen de gemeente

In de gemeente hebben we het “kernenbeleid”, maar is er een heldere relatie met de actieve burgers? Er is een P.O.P>, een dorpsontwikkelingsplan. Mooi, zegt de gemeente, zullen we de uitvoerbaarheid van de plannen eve onderzoeken? En vervolgens wordt er een “externe

deskundige"ingehuurd, die het werk van de vrijwilligers gaat overdoen. Je zou ook kunnen zorgen dat je de deskundigheid en inspiratie in huis had, om de actieve bewoners bij te staan bij het realiseren van de plannen.

De zorg moet op wijkniveau geregeld worden, zegt het Rijk en de gemeente vindt dat ook. Maar wat doen we daar nu aan? Wat moet er gebeuren om bestaande initiatieven (zoals Kernegezond) klaar te maken voor die rol? Gaan we in de wijk vraag en aanbod in de zorg op elkaar afstemmen? Hoe doen we dat? Welke middelen zijn daartoe nodig? Welke betekenis heeft deze ontwikkeling voor de bestaande wijk en dorpsraden?

Van die dingen... Soms komen er onderwerpen langs, die de moeite waard zijn: volgepropte bouwplannen, terwijl de vraag naar woningen nogal is ingezakt en veranderd. Of windmolens van 150 meter hoog in de achtertuin. De politiek moet aanslagen op de levenskwaliteit verhinderen en achter de bewoners staan.

Maar ik ben meer voor discussie op hoofdzaken, vandaar mijn handreiking voor discussieleiders.

- Is de huishouding van de gemeente op orde?
- Moet er worden geïnvesteerd in Elst Centraal, met subsidie?
- Gaat de gemeente behoorlijk te werk, met burgers en belangen?
- Zijn de decentralisaties een uitdaging, een kans, of nu al een flop?
- Hoe organiseren wij de participatiesamenleving op wijkniveau?

Tom van Doormaal, 02-03-14